

Innst. S. nr. 54

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:66 (2005-2006)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, André Oktay Dahl og Olemic Thommessen om generell og overordnet lovgivning hva angår diskriminering uavhengig av grunnlag

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Erna Solberg, André Oktay Dahl og Olemic Thommessen har den 30. mars 2006 fremsatt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem utredning og forslag om en generell, overordnet diskrimineringslovgivning uavhengig av diskrimineringsgrunnlag."

For å ivareta rettssikkerhet for alle, og for å sikre likhet for loven, uavhengig av diskrimineringsgrunnlag, vil det etter forslagsstillernes mening være formålstjenlig å ha en mer overordnet og generell diskrimineringslovgivning enn den vi har i dag. Videre vil det, av hensyn til generell samfunnsutvikling og fleksibilitet i forhold til nye diskrimineringsforhold, være hensiktsmessig at lovgivningen er av mer generell karakter. I henhold til dagens lovgivning finnes det grupper som ikke har særskilt vern i loven, men som klart har behov for rettsvern hva angår diskriminering. Det vises til overvektige, transkjønnede, barn født utenfor ekteskap, eldre, funksjonshemmede og syke, som alle er grupper som i ulike sammenhenger blir diskriminert, og som ikke har det samme rettsvern som andre diskriminerte grupper. Med mer overordnede bestemmelser vil man sikre rettssikkerheten for disse, uten å måtte behandle saken som brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

Norge er forpliktet av menneskerettighetskonvensjoner som i sin ordlyd rekker videre hva angår diskrimineringsgrunnlag, enn det som gjenspeiles i norsk lovgivning. Vi har en forpliktelse til å imøtekomme disse konvensjonene på en god måte i vår lovgivning. Forslagsstillerne er av den oppfatning at en mer overordnet og generell lovgivning vil bidra til dette.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til forslaget i Dokument nr. 8:66 (2005-2006).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, deler forslagsstillernes synspunkter om at det vil være formålstjenlig å ha en mer overordnet og generell diskrimineringslovgivning enn den vi har i dag. Dette vil etter flertallets syn kunne ivareta rettssikkerheten for alle, og sikre likhet for loven uavhengig av diskrimineringsgrunnlag. Det rettslige vernet er i dag spredt på flere lover, blant annet likestillingsloven, diskrimineringsloven, arbeidsmiljøloven og boliglovene, og det er ulikt vern for ulike grupper. Flertallet vil påpeke at når noen diskrimineringsgrunnlag bare nevnes i enkelte lover, mens det for andre diskrimineringsgrunnlag gis et diskrimineringsvern i form av egen lovgivning, er det behov for en samlet gjennomgang slik at det diskrimineringsvernet ulike grupper gis, framstår som innbyrdes samordnet, rettferdig og logisk.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til merknad fra medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen i Innst. O. nr. 71 (2004-2005) (diskrimineringsombudsloven). Her uttales det at [medlemmene]

"mener at alle kvalifiserer til vern etter menneskerettighetenes generelle diskrimineringsforbud."

I samme merknad vises det til at både den europeiske menneskerettskonvensjon og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) også inkluderer "annen status" i sin oppramsing av diskrimineringsgrunnlag.

Dette flertallet viser også til at medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i samme innstilling uttrykker at [de vil]

"... påpeke og klargjøre at en generell diskrimineringslov ikke skal erstatte det allerede eksisterende spesialvern som finnes i blant annet likestillingsloven, som kan fungere som en overbygging for det særvern som i tillegg vil være nødvendig, og som man formoder også vil komme i forhold til funksjonshemmede som en konsekvens av Syse-utvalgets arbeid."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, er fornøyd med at Regjeringen skal oppnevne et nytt lovutvalg som skal utrede en samlet diskrimineringslov. Flertallet viser til brev fra statsråden i Arbeids- og inkluderingsdepartementet til Stortingets justiskomite datert 23. oktober 2006, der det i brevet beskrives at lovutvalget blant annet skal vurdere om en samlet lov bør inneholde en ikke-uttømmende oppregning av diskrimineringsgrunnlag, hvorvidt det bør være et vern i Grunnloven mot diskriminering, og om Norge bør ratifisere tilleggsprotokoll nr. 12 om diskriminering til den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK).

Flertallet tar for gitt at de problemstillingene som reises av forslagsstillerne i Dokument nr. 8:66 (2005-2006, blir tatt opp og problematisert i lovutvalgets arbeid. Flertallet forutsetter også at utvalget i sitt arbeid tar med de vurderingene som er kommet gjennom innspill fra ulike interesseorganisasjoner, herunder innspill fra Menneskerettsalliansen, og andre innspill som har kommet til justiskomiteen i forbindelse med høringen som fant sted ved behandlingen av herværende dokument.

Flertallet vil også vise til Syse-utvalgets forslag om en ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov knyttet til nedsatt funksjonsevne (NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet).

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er fornøyd med at Arbeids- og inkluderingsdepartementet, sammen med berørte departementer, nå arbeider med å følge opp Syse-utvalgets forslag og at

Regjeringen vil fremme en diskriminerings- og tilgjengelighetslov for personer med nedsatt funksjonsevne for Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til forslagsstillerens synspunkter om å ha en mer overordnet og generell diskrimineringslovgivning enn den vi har i dag. Disse medlemmer vil avvente Regjeringens arbeid med å følge opp Syse-utvalgets forslag, og deretter ta stilling til behovet for en eventuell generell overordnet diskrimineringslov.

Disse medlemmer anser alle mennesker som likeverdige og tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på rase, kjønn, religion eller etnisk opprinnelse. Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets merknader i Innst. O. nr. 71 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sammenheng med Stortingets behandling av diskrimineringsombudslov og lov om etnisk diskriminering mv. gikk inn for at

"diskriminering, på generelt grunnlag, bør være forbudt, og at generelle regler på området over tid ville være mer tilpassningsdyktige i forhold til skiftende oppfatninger av hva som skal omfattes av et slikt forbud".

Som det også ble understreket, viser disse medlemmer til at Regjeringen ble oppfordret til å

"ta initiativ til at disse spørsmålene utredes med sikte på utarbeidelse av generelle regler mot diskriminering, og eventuelt utforming av en samlet helhetlig lovgivning på området. Disse medlemmer understreker at en eventuell samlet lovgivning på området ikke må svekke det vern særlovgivningen i dag faktisk gir".

Disse medlemmer registrerer med tilfredshet at Regjeringen i etterkant av forslagsstillerens påpekning av behovet for en mer overordnet lovgivning har kommet til samme konklusjon, og at det nå er et bredt flertall for å utrede en mer overordnet diskrimineringslovgivning som ikke foretar rangering av ulike diskrimineringsforslag. Uavhengig av i hvilken form det altomfattende vernet mot diskriminering blir utformet, må vernet etter disse medlemmers oppfatning dekke kjønn, funksjonshemming, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kropp, alder og annen status.

Disse medlemmer forutsetter at dette arbeidet gjennomføres med det nødvendige trykk og tempo og ber derfor Regjeringen legge frem forslag om dette senest innen utgangen av 2008.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om generell og overordnet lovgivning som angår diskriminering uavhengig av grunnlag, senest innen utgangen av 2008."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er godt fornøyd med at Regjeringen setter ned et utvalg som ledd i arbeidet med en egen, framtidig diskrimineringslov. Flertallet viser til Soria Moria-erklæringen der de tre regjeringspartiene på en rekke områder har tatt til orde for vern mot diskriminering, og der funksjonshemming, kjønn og minoriteter er omtalt særskilt ut fra behov for tiltak som motvirker diskriminering. Flertallet fastslår at Regjeringen gjennom utvalgsarbeidet følger opp Soria Moria-erklæringen også på dette området.

Flertallet mener at utvalget må gis tilstrekkelig tid til at diskrimineringsvernet kan ivaretas på en helt ut tilfredsstillende måte, og vil derfor ikke presse fram noen tidsfrist for utvalgets arbeid utover at det må være et klart mål å få behandlet loven i Stortinget i inneværende stortingsperiode.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre:

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om generell og overordnet lovgivning som angår diskriminering uavhengig av grunnlag, senest innen utgangen av 2008.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:66 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, André Oktay Dahl og Olemic Thommessen om generell og overordnet lovgivning hva angår diskriminering uavhengig av grunnlag - vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 28. november 2006

Anne Marit Bjørnflaten
leder

Olav Gunnar Ballo
ordfører

Vedlegg

Brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 23. oktober 2006

Dok 8:66 (2005-2006) - Forslag fra stortingsrepresentantene Solberg, Dahl og Thommessen om generell og overordnet lovgivning hva angår diskriminering uavhengig av grunnlag

Jeg viser til brev fra Stortingets justiskomite datert 3. mai 2006, som er blitt oversendt Arbeids- og inkluderingsdepartementet fra Justisdepartementet i brev 2. oktober 2006. Jeg viser også til avtale om at svar skal oversendes Justiskomiteen innen 25. oktober 2006.

I Dok. 8:66 (2005-2006) fremmer stortingsrepresentantene Solberg, Dahl og Thommessen forslag om at Stortinget skal be regjeringen "legge frem utredning og forslag om en generell, overordnet diskrimineringslovgivning uavhengig av diskrimineringsgrunnlag".

I dag er det rettslige vernet mot diskriminering spredt på flere ulike lover, bl a likestillingsloven, diskrimineringsloven og diskrimineringsvernet i arbeidsmiljøloven, og boliglovene. I tillegg foreslår Syseutvalget i NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet, en ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov knyttet til nedsatt funksjonsevne. Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider nå med å følge opp Syseutvalgets forslag i samarbeid med berørte departementer. Jeg ser det som viktig å få på plass et diskrimineringsvern for personer med nedsatt funksjonsevne så raskt som mulig, og vil

derfor fremme et forslag til en egen diskriminerings- og tilgjengelighetslov for personer med nedsatt funksjonsevne for Stortinget.

Regjeringen ser samtidig behovet for en samlet lov mot diskriminering, og vil derfor oppnevne et nytt lovutvalg som skal utrede en samlet diskrimineringslov. Dette er i samsvar med anbefalingen fra Syseutvalget i NOU 2005: 8. Dette arbeidet skal ikke forsinke arbeidet med å få på plass et diskrimineringsvern for personer med nedsatt funksjonsevne.

I tillegg til å utrede en sammenslåing av dagens ulike lover, skal det nye lovutvalget vurdere innlemmelse av nye diskrimineringsgrunnlag. Lovutvalget skal også vurdere om en samlet lov bør inneholde en ikke-uttømmende oppregning av diskrimineringsgrunnlag. Dette er et av de spørsmålene utvalget skal utrede.

I tillegg til å foreslå en samlet lov mot diskriminering, skal utvalget utrede hvorvidt det bør være et vern i Grunnloven mot diskriminering og om Norge bør ratifisere tilleggsprotokoll nr. 12 om diskriminering til den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Utvalgets arbeid er beregnet til å ta om lag to år. En samlet lov vil også omfatte diskrimineringsvernet for personer med redusert funksjonsevne.